

Overdonderende marathon over macht

Drie koningen Ivo Van Hove maakte één voorstelling van Shakespeares

'Henry V', 'Henry VI' en 'Richard III' en tekent een rijk in verval

Theater

Kings of War. Gezien: 5/6, Wiener Festwochen. Vanaf 14/6 in Amsterdam. Inl.: tga.nl

Door **Herien Wensink**

We tellen terug met Britse machthebbers, te beginnen bij baby George, zoon van prins William. William zelf schiet voorbij, Elizabeth, Victoria, Charles II. Helemaal terug gaat het in de tijd, tot het sterfbed van koning Richard II in het jaar 1400. Zoon Henry V (Ramsey Nasr) staat erbij, ongedurig als een veulen. Stiekem probeert hij de kroon alvast uit; hij staat te trappelen om te regeren. Is Henry V bij Shakespeare een heilige, regisseur Ivo van Hove maakt hem herkenbaar menselijk.

Van Hove smeedde bij Toneelgroep Amsterdam drie koningsstukken van Shakespeare aan elkaar. Eerst *Henry V*, gevolgd door *Henry VI*, en met schurkenstuk *Richard III* tot slot. Samen vormen ze het ruim vijf uur durende, verstrekkende epos *Kings of War*, dat vrijdag op de Wiener Festwochen in première ging. Veertien acteurs spelen 30 personages in een veelkleurige staalkaart van de macht.

Scenograaf Jan Versweyveld situeerde de koningskronieken in een jaren zeventig interieur. Een nostalgische *war room*, met militaire stafkaarten, oudmodisch mollige computers en drie draaischijftelefoons op rij. Hier verklaart Henry V de oorlog aan Frankrijk. In telefonische confrontaties vormt hij een fraai contrast met zijn vijand, de Franse kroonprins (Robert de Hoog). Henry is hoffelijk en welbespraakt, de Dauphin een opgefokte oorlogshitser.

Vernuftig videogebruik suggereert actie in gangen achter het toneel. Zo krijgen we

een inblikje in de legerbases van de strijdende partijen. De Britten zijn stil; ze dommelen, denken, en concentreren zich op de komende slag. Hier voegt Henry zich vermomd onder zijn manschappen, en heeft een roerend gesprek met een jonge soldaat, over de rechtvaardiging van oorlog. De tegenpartij viert alvast een ruig overwinningsfeest, compleet met drank, hoeren, en boze oorlogsrock.

Zo waardig als de Britten zijn, zo barbaars zijn de Fransen. Maar tegen elke verwachting in wint het kleine Britse leger de slag bij Azincourt. Hier zegeviert dus de humane machthebber. Dat wordt nog onderstreept in een vertederende scène waarin Henry de Franse prinses Catharina (Hélène Devos) onbeholpen het hof maakt. Vechten, dat kan hij, maar versieren, nee; Nasr prutst en schuttert verlegen. Ze aanvaardt hem desondanks.

En verder gaat het epos, met hun zoon, de wankelmoedige Henry VI, een karikaturale rol van Eelco Smits, met dikke nerdbril en overslaande stem. Als gevolg van intriges verliest hij zijn kroon aan de herzog van York. Bart Slegers als York praat, uitvergroot op een scherm, rechtstreeks tegen het publiek; een ingreep die direct *House of Cards* in herinnering roept.

Met de komst van Richard III (Hans Kesting) zakt het rijk nog dieper weg in het moeras van machtsexces. Was Henry VI enkel zwak, Richard III is ronduit slecht; elke sta-in-de-weg legt hij om. Kesting, met wijnvlek en x-benen, is een fenomeenaal booswicht. Hij slijmt, vleit, en fleemt onovertroffen. Hij paart een krankzinnig lach-

je superieur aan een roerende, vragende blik - zo wordt hier zelfs Richard III menselijk. Maar met een bizar langgerekte finale, waarin Richard vervalt in galopperende waanzin, vraagt Van Hove veel van zijn publiek. Sowieso lijkt het geheel zo'n half uur te lang, en kent de voorstelling te veel tergende vertraging.

Desondanks is dit een zeer genietbare en soms overdonderende marathon. Een verheugend fundament legt de vertaling van Rob Klinkenberg: soepel, geestig en poëtisch zonder pretentieuze te zijn. Vijf blazers en een countertenor geven muzikale accenten, wisselend tussen renaissance en actualiteit.

En er is het mooie, hoopgevende slot. Nadat Richard III is verslagen, wordt de rechtvaardige Henry VII gekroond, net als Henry V gespeeld door Ramsey Nasr. Alle acteurs scharen zich in één lijn achter hem. De cirkel van degelijk, humaan leiderschap is rond; machtsmisbruik en excess zijn slechts periodieke aberraties.

Met een bizar langgerekte finale vraagt Ivo van Hove veel van zijn publiek

Henry V (Ramsey Nasr) wordt gekroond in Ivo van Hoves *Kings of War*, vormgegeven in de stijl van de jaren zeventig. De première was vrijdag op de Wiener Festwochen. Vanaf zondag op het Holland Festival.